

تاریخ ۱

۱- گزینه «۲» - حکومت ماد در زمان فرمانروایی هووخشتر، سومین پادشاه مادی به اوج قدرت رسید. او نخست با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد، پارس و... قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد. هووخشتر سپس با حکومت پابل، علیه آشور متحد شد و به حاکمیت آشوریان پایان داد. در پی این موفقیت نظامی، قلمرو ماد به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت. آستیاگ، پسر و جانشین هووخشتر لیاقت و درایت پدر را نداشت و دوران طولانی سلطنت خود را صرف خوشگذرانی و گردآوری ثروت کرد. بزرگان طوایف ماد و توده مردم که از عملکرد آستیاگ ناخشنود بودند، بر ضد او با کورش هخامنشی هم‌دست شدند. سرانجام با فتح هگمتانه به دست کورش، حکومت ماد برافتاد.

(عبدالملیکی) (درس نهم - از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان، ماد، نخستین حکومت آریایی ایران - صفحه ۸۲) (متوسط)

۲- گزینه «۴» - کورش مدتی پس از به قدرت رسیدن، به آسیای صغیر لشکرکشی کرد و حکومت لیدی و سایر دولت‌شهرهای آنجا را شکست داد و شهر ثروتمند سارد، پایتخت لیدی و تمامی آسیای صغیر را به تصرف خود درآورد. در نتیجه این فتوحات، حکومت هخامنشیان به ثروت هنگفتی دست یافت و با دولت‌شهرهای یونانی همسایه شد.

(عبدالملیکی) (درس نهم - از ورود آریایی‌ها تا پایان هخامنشیان - هخامنشیان؛ بزرگ‌ترین حکومت عصر باستان - صفحه ۸۳) (متوسط)

۳- گزینه «۱» - در روزگار مهرداد دوم، سفیرانی از سوی چین به ایران آمدند و در پی آن، روابط تجاری میان دو کشور با تکمیل جاده ابریشم توسعه پیدا کرد. در دوران همین پادشاه بود که اشکانیان تا رود فرات پیش رفتند و با امپراتوری روم همسایه شدند.

(عبدالملیکی) (درس دهم - اشکانیان و ساسانیان - اشکانیان - صفحه ۹۳) (متوسط)

۴- گزینه «۳» - ارائه تصویری روشن و کامل از نحوه اداره کشور و تشکیلات اداری در دوران ماد، به دلیل کمبود اسناد و شواهد مکتوب، بسیار دشوار است.

(عبدالملیکی) (درس یازدهم - آیین کشورداری - نظام سیاسی و اداری - صفحه ۹۹) (آسان)

۵- گزینه «۲» - نظام سیاسی اداری که داریوش یکم ایجاد کرد، به دو بخش تشکیلات اداری مرکزی و تشکیلات استانی یا ساتراپی تقسیم می‌شد.

(عبدالملیکی) (درس یازدهم - آیین کشورداری - نظام سیاسی و اداری - صفحه ۱۰۰) (متوسط)

۶- گزینه «۳» - داریوش یکم، تشکیلات استانی یا شهربی و شیوه اداره آنها را نیز از نو سامان داد و قواعد تازه‌ای را برای نظارت و تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر شهربها به وجود آورد. در زمان هخامنشیان، مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهربی‌ها (ساتراپی‌ها) بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار داشت. دیوان شاهی وظیفه مهم نگارش، تنظیم، ثبت و نگهداری نامه‌ها، اسناد و نوشته‌های دولتی را بر عهده داشت.

(عبدالملیکی) (درس یازدهم - آیین کشورداری - نظام سیاسی و اداری - صفحه ۱۰۰) (متوسط)

۷- گزینه «۱» - تقسیمات کشوری مانند روزگار هخامنشی بود و سلوکیان، قلمرو خود را به تعداد زیادی شهربی (ساتراپی) تقسیم کردند.

(عبدالملیکی) (درس یازدهم - آیین کشورداری - نظام سیاسی و اداری - صفحه ۱۰۲) (آسان)

۸- گزینه «۴» - در دوران اشکانی دو مجلس وجود داشت. در یکی از این مجالس، شاهزادگان، بزرگان درباری و نمایندگان هفت خاندان بزرگ، و در دیگری پیشوایان دینی یا مغان حضور می‌یافتند. اعضای این دو مجلس، پادشاه اشکانی را در اداره کشور کمک می‌کردند و در تعیین جانشین پادشاه و تصمیم‌گیری برای جنگ و صلح نقش داشتند.

(عبدالملیکی) (تاریخ دهم، درس یازدهم - آیین کشورداری - نظام سیاسی و اداری - صفحه ۱۰۲) (دشوار)

۹- گزینه «۱» - تشکیلات اداری ساسانیان از اداره‌ها یا دیوان‌های مختلفی تشکیل شده بود که در رأس آن‌ها، وزیر بزرگ قرار داشت که به او بزرگ فرمادار می‌گفتند. به رئیس دبیران و کاتبان، ایران دبیرید یا دبیران مهست می‌گفتند که از جمله صاحب منصبان عالی رتبه تشکیلات اداری ساسانی محسوب می‌شدند.

(عبدالملیکی) (درس یازدهم - آیین کشورداری - نظام سیاسی و اداری - صفحه ۱۰۳) (متوسط)

۱۰- گزینه «۳» - به طور کلی قضاوت به دو شکل غیررسمی و رسمی انجام می‌گرفت. شکل غیررسمی قضاوت را اغلب ریش سفیدان و بزرگان خانواده‌ها و قبایل برعهده داشتند. قضاوت رسمی، بیشتر بر عهده روحانیون زرتشتی و نیز قضاتی بود که از سوی شاه و یا حاکمان مناطق مختلف منصوب می‌شدند. روحانیون عمدتاً به اختلافات حقوقی و مدنی، و قضات شاهی به جرایم سیاسی و نظامی رسیدگی می‌کردند.

(عبدالملیکی) (درس یازدهم - آیین کشورداری - قضاوت و دادرسی - صفحه ۱۰۴) (دشوار)